

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертацията на Петранка Неделчева

Редовен асистент към департамент археология

“Каменни колекции от праисторическото селище Микро Вуни, о. Самотраки, Гърция в контекста на каменните ансамбли от Северноегейския ареал”

От член–кореспондент проф. д.н. Хенриета Тодорова, БАН

Дисертационният труд на Петранка Неделчева “Каменни колекции от праисторическото селище Микро Вуни, о. Самотраки, Гърция в контекста на каменните ансамбли от Северноегейския ареал” е на практика пръв опит за сравнителен анализ на каменните артефакти от края на неолита и раннобронзовата епоха в ареала на Северна Егея.

В тази връзка трябва да се отбележи, че възможността за съпоставяне на каменни колекции от България, Северна Гърция и Централна Северозападна Мала Азия е наистина уникална - каменните ансамбли са в голямата си част непубликувани и дело на самостоятелно изследване на автора.

Намирам, че темата на дисертацията е дисертабилна, изложението е правилно структурирано, като географските и хронологическите рамки на работата са добре очертани, особено при наличието на географски и административни названия от три съвременни държави.

Трябва да се отбележи, че историографският преглед е направен тематично и проблемно, като съвременното състояние на праисторическите изследвания в района е представено изчерпателно и на ниво.

Каменните ансамбли са анализирани на фона на географско-климатичните и геоложките особености на отделните области, както и в контекста на по-общото им археологическо проучване.

Дисертантката е направила един много успешен опит за бъдат включени в научно обръщение редица каменните колекции, като резултатите от тяхното изследване да станат достояние на по-широк кръг от специалисти.

Технико-типологичният анализ е в съответствие със съвременните стандарти в тази област.

Петранка Неделчева представя един точен, издържан и прецизен технологичен и типологичен анализ на кремъчните ансамбли от редица находища, като последните са разгледани в тясна връзка с петрографските характеристики на използваните суровини.

Дисертантката е успяла да проследи начините на функциониране на системите за снабдяване и обмен в един ключов регион през ранната бронзова епоха.

Това от своя страна е позволило да се направят съответните изводи за начините на снабдяване с обсидиан, както и за механизма на снабдяване с кремъчна суровина.

В сравнителния анализ са включени находки от Гърция и от различни обекти в Турция, които са изследвани или се изследват през последните години. Всичко това прави работата на Петранка Неделчева много актуална и необходима при разработването проблемите на Бронзовата епоха.

Смятам за особено сполучлив опитът на Петранка Неделчева да съпостави ансамблите от Троя от ранната бронзова епоха с други от споменатата територия и да защити тезата си, че каменната индустрия от този обект не е по-различна и не е уникална в сравнение с колекциите от същия период и район.

Определен успех е и обособяването на надрегионални типове каменни сечива, като зъбчатите оръдия, чието разпространение Петранка Неделчева е успяла детайлно да проследи на една обширна територия.

Това е определен принос в разработването на тази проблематика още повече, че е дело на млад специалист.

Много добре са представени проблемите, свързани с хронологията в отделните ареали в изследваната територия. Последните са анализирани в един по-общ контекст на културно–историческото развитие.

В тази връзка смятам, че поставените още в началото на дисертацията цели са успешно защитени от Петранка Неделчева, която на базата на технико-типологичния

анализ обособява основните характеристики на каменната индустрия през раннобронзовата епоха в разглеждания район.

Това, което прави представеният труд особено стойностен, е използването на най-новите статистически пакети, които се използват при обработка на масов материал.

Тук следва да се подчертае, че Петранка Неделчева е един от малцината специалисти в България, които прилагат самостоятелно методите на количествения анализ. Графичното документиране на получените резултати чрез представяне на съответните таблици, графики и диаграми е на много високо ниво.

Същото може да се каже и относно илюстративния материал. Дисертантката излага по един великолепен начин основните типове каменни сечива, които са допълнени и с цветни фотографии.

В заключението смятам, че биха могли да бъдат акцентирани по-добре изводите за икономическия профил и социалната структура на праисторическото общество в този район на базата на анализирания каменни ансамбли.

Независимо че тези наблюдения и изводи са добре защитени по отношение на отделните обекти, акцентирането им в заключителната част би увеличило стойността на разработваната тематика.

Дисертацията на Петранка Неделчева „Каменни колекции от праисторическото селище Микро Вуни, о. Самотраки, Гърция в контекста на каменните ансамбли от Северноегейския ареал”, е успешна стъпка на млад специалист в една област, която по отношение на проблематиката на каменните индустрии от ареала на Северна Егея доскоро бе недостатъчно добре разработена.

На базата на всичко казано дотук, препоръчам да бъде присъдена образователно–научната степен “Доктор” на асистент Петранка Неделчева.

София

Член-кореспондент проф. д.н. Хенриета Тодорова.....

09.05.2013 г.